

4. Hoe zit het met verharding?

De Bijbel zegt dat God kan verharden wie Hij wil. *"Hij ontfermt Zich dus over wie Hij wil, en Hij verhardt wie Hij wil"* (Romeinen 9:18). Laten we onderzoeken wat de Bijbel hier over te zeggen heeft.

4.1. God verhardt niet willekeurig

God kan verharden wie Hij wil (Romeinen 9:18), maar dat betekent niet dat God zomaar willekeurig mensen verhardt. God verhardt mensen die welbewust keer op keer zijn roepstem negeren. Op een bepaald moment is het geduld van God op en dan verhardt hij hen. God heeft in zijn vrijmacht besloten om Zich te ontfermen over mensen die in Jezus geloven en om mensen die weigeren te geloven te verharden.

God verhardt mensen pas nadat zij zichzelf eerst herhaaldelijk hebben verhard. In Romeinen 9 wordt een voorbeeld gegeven van een mens die door God werd verhardt. Het gaat om de Farao van Egypte (Romeinen 9:17). In het boek Exodus wordt het verzet van deze Farao tegen de wil van God beschreven. God sprak hem verschillende malen aan. Hij openbaarde zich verschillende malen aan Farao als de levende God, maar hij luisterde niet. De Farao was niet echt onder de indruk van de eerste plagen omdat zijn tovenaars hetzelfde konden doen (Exodus 7:11). Maar op een bepaald moment moesten de tovenaars toegeven dat dit hun krachten te boven ging. Zij erkenden toen: *"dit is de vinger Gods"* (Exodus 8:19). Maar ondanks dat weigerde Farao, tegen beter weten in, om toe te geven (Exodus 8:18-20). Vanaf dat moment had hij geen enkel excuus meer. Hij wist nu dat hij te maken had met de levende God.

Aan het begin van zijn verzet tegen God was hij nog niet door God verhard. Dat gebeurde pas na de zesde plaag. Op dat moment lezen we voor de eerste keer: *"Maar de HERE verhardde het hart van Farao, zodat hij naar hen niet luisterde – zoals de HERE tot Mozes gezegd had."* (Exodus 9:12). Daarvoor was het de Farao zelf die zijn hart verhardde (Exodus 7:13,14; 7:22,23; 8:15; 8:18-20; 8:32, enzovoorts). Pas toen hij over de grens heenging en tegen beter weten in nog steeds weigerde te gehoorzamen werd hij door God verhard.

In Samuel 6:6 staat dat Farao zijn eigen hart verhardde. *"Waarom toch zoudt gij uw hart verharden, zoals de Egyptenaren en Farao hun hart verhard hebben?"* (1 Samuel 6:6)

Zie verder de bespreking van Romeinen 9 in hoofdstuk 7. Daar wordt de verharding van de Farao uitgebreid besproken.

4.2. Mensen worden niet geboren in een verharde toestand

Dat zien we bijvoorbeeld in Romeinen 11, daar zegt Paulus:

"Wat dan? Hetgeen Israël najaagt, heeft het niet verkregen, maar het uitverkoren deel heeft het verkregen, en de overigen zijn verhard, gelijk geschreven staat: God gaf hun een geest van diepe slaap, ogen om niet te zien en oren om niet te horen, tot de dag van heden." (Romeinen 11:7,8).

Paulus zegt dat de Joden die weigerden om in Jezus te geloven door God verhard zijn. Jezus is gekomen, Hij heeft gepredikt en vele wonderen gedaan. Zo heeft God zijn zegel op Hem gedrukt (Johannes 6:27) en bevestigd dat Hij inderdaad de Zoon van God is. Als de joden eerlijk waren geweest dan hadden ze net als Nicodemus moeten toegeven dat Jezus door God gezonden was (Johannes 3:2). Maar tegen beter weten hebben ze Jezus verworpen. En vanwege dat ongeloof heeft God hen verhard. Eerst hebben zij zichzelf verhard en daarna zijn

ze door God verhard. De Joden hebben Jezus niet verworpen omdat zij door God verhard zijn, ze zijn verhard omdat ze Jezus hebben verworpen. De verharding is niet de oorzaak maar het gevolg van hun ongelof. De joden verkeerden eerst niet in een toestand van verharding. Daarom staat er ook: "*de overigen zijn verhard*" (Romeinen 11:7). Ze waren het niet, ze zijn het geworden. De verharding is niet de oorzaak maar het gevolg van hun ongelof.

4.3. Bewust verwerpen van licht is gevaarlijk

Verwerpen van licht en verharding gaan samen. De Farao kreeg licht, openbaring van God, maar verhardde zich. Daarop werd Hij door God verhard en verloor hij het licht dat hij had gekregen.

Het bewust verwerpen van licht is gevaarlijk. Als God licht geeft, als God je ergens op aanspreekt en je verwerpt dat welbewust en tegen beter weten in, dan kan God dat licht, dan kan God dat geestelijk inzicht, ook weer wegnemen. Dit is besproken in het vorige hoofdstuk, in hoofdstuk 3.

Een voorbeeld vinden we in Romeinen 1:18-32. Van de mensen wordt gezegd dat ze, alhoewel ze God kenden, Hem niet hebben erkend (Romeinen 1:21,28). Ze **wisten** het wel, ze hadden licht, maar ze wilden God niet erkennen, ze wilden niet voor God buigen. Dan komt op een bepaald moment het oordeel en neemt God bij hen het licht weg. "*En het is duister geworden in hun onverstandig hart*" (Romeinen 1:21). Het licht ging uit. Dan kan God mensen overlaten aan de verharding van hun hart. Licht dat wordt verworpen is licht dat je gaat verliezen (Light rejected is light cast out.). Het scherpe inzicht op geestelijke gebied, het duidelijk weten, alles stompt af.

God verhard alleen definitief mensen die tegen beter weten in, in het volle bewustzijn van wat ze doen, zijn licht verwerpen. God verhardt dus geen mensen die in de war zijn of die niet ten volle weten wat ze doen.

Een voorbeeld van iemand die niet ten volle wist wat hij deed is Paulus. Hij had van Jezus gehoord, maar hij verwierp het evangelie. Hij was tot de conclusie gekomen dat hij fel tegen de christenen moest optreden (Handelingen 26:9) en daar was hij ook mee bezig (Handelingen 8 en 9). Dat was hij aan het doen toen God hem tegemoet kwam. Op de weg naar Damascus verscheen Jezus aan hem (Handelingen 9:1-9). Paulus kreeg op dat moment een nieuwe kans om zich te bekeren. Een kans die hij aangreep, met als gevolg dat hem ontferming werd bewezen.

Let op wat Paulus zelf zegt over de reden waarom hem ontferming werd bewezen: "*maar mij is ontferming bewezen, omdat ik het in mijn onwetendheid, uit ongelof, heb gedaan*" (1 Timotheus 1:13). Hij besefte niet ten volle wat hij deed, toen Hij de gemeenten verwoestte. Zolang dat nog het geval is verhardt God zulke mensen niet. Verharding komt alleen als mensen in alle vrijheid en bewust met volledig inzicht zich van God afkeren.

Zie ook het hoofdstuk 3, over verblinding.

4.4. Het gaat hier niet om mensen die in de war zijn

God verhardt geen mensen die gedeeltelijk door onwetendheid de stem van God niet herkend hebben. Of die door dwalingen zo in de war zijn geraakt dat ze niet durven in te gaan op de

roepstem van God. God roept hen, maar ze herkennen het niet omdat hen geleerd is dat ze moeten wachten op de ervaring van de bijzondere roeping.

Paulus werd genade geschonken omdat hij het in zijn onwetendheid had gedaan. God kent het hart. Paulus kreeg opnieuw een kans. Jezus verscheen aan hem, maar dat betekent niet dat God op dat moment de wil van Paulus heeft omgebogen. God heeft niet voor hem gekozen. Het was nog steeds de keuze van Paulus zelf om zich aan Jezus te onderwerpen.

4.5. God is genadig

God is zeer genadig. Hij heeft een onbegrijpelijk geduld met de mensen. Zie bijvoorbeeld hoe Hij met een voor ons niet te bevatten geduld met Israel omging. God bleef maar profeten zenden, vroeg en laat, vele generaties lang, Hij liet de Israëlieten niet zomaar gaan. *"Ik zond al mijn knechten, de profeten, tot u, vroeg en laat ..."* (Jeremia 35:15) . Israel kreeg kans op kans. *"En toen het de tijd was, zond hij een slaaf tot de pachters, opdat zij hem van de vrucht van de wijngaard zouden geven. Maar de pachters sloegen hem en zonden hem met lege handen weg. Maar hij ging voort en zond een andere slaaf. Zij sloegen ook die, behandelden hem smadelijk en zonden hem met lege handen weg. En hij ging voort en zond een derde. Zij verwondden ook die en wierpen hem buiten de wijngaard."* (Lucas 20:10-12)

Zie hoe God door de profeten, door Zijn Zoon en door de apostelen, worstelde om het hart van Israel. Pleiten, dreigen, lokken, tuchtigen om ze tot inkeer te brengen, enzovoorts. Zo worstelt God ook in onze tijd om het hart van alle mensen.

Wij hadden het reeds lang opgegeven maar God niet, want God is liefde, Hij is genadig, Hij is een lankmoedig God. God laat een mens niet zomaar los. Zie, wat Jezus zei over de inwoners van Jeruzalem: *"Jeruzalem, Jeruzalem, dat de profeten doodt, en stenigt, wie tot u gezonden zijn, hoe dikwijls heb Ik uw kinderen willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels vergadert, en gij hebt niet gewild."* (Mattheus 23:37). Let op het woordje "dikwijls", hoe vaak. Zelfs de vrouw Izebel uit de gemeente van Thyatira, die zich verschrikkelijk misdroeg, had van God nog tijd gekregen om zich te bekeren (Openbaring 2:21).

4.6. Roept de Here aan terwijl Hij zich laat vinden

Nu ben je bepaald bij de eeuwige dingen. Je schenkt er aandacht aan, je denkt er over na, je zoekt naar het behoud. Doe er dan nu wat mee. Jezus klopt op de deur van je hart, doe open. (Openbaring 3:20). Zie hoofdstuk 10.

Het gevaar bestaat dat straks je aandacht weer wordt afgeleid van de eeuwige dingen. Dat je in beslag wordt genomen door werk, studie, ontspanning, verkering, gezin, etc. Deze dingen kunnen zo gemakkelijk God uit je leven wegduwen. Daarom roept de Here aan terwijl Hij zich laat vinden. *"Zoekt de HERE, terwijl Hij Zich laat vinden; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is."* (Jesaja 55:6)

Het is nu de genade tijd. De tijd dat wij op aarde leven is genade tijd. Zie, nu is het de dag des heils. *"want Hij zegt: ten tijde des welbehagens heb Ik u verhoord en ten dage des heils ben Ik u te hulp gekomen; zie, nú is het de tijd des welbehagens zie, nú is het de dag des heils."* (2 Korinthe 6:2). We weten niet wanneer onze tijd op aarde voorbij zal zijn.

4.7. Is het niet te laat voor me?

Er zijn mensen die weten: "ik heb in het verleden de stem van God genegeerd" en die daarom bezorgd zijn: "Heb ik mijn kans nu gehad?" Ze zijn bang dat God hen daarom aan de verharding heeft overgelaten, zodat er voor hen geen hoop op behoud meer is.

Het feit dat mensen zich zorgen maken over hun behoud toont aan dat ze niet verhard zijn. Als God een mens verhardt, zoals dat met de Farao het geval was, dan zijn ze louter onverschillig en vijandig. Dan maken ze zich geen zorgen over hun behoud.

Een voorbeeld waar mensen van schrikken is het voorbeeld van Esau. Hij had voor een schotel linzensoep zijn eerstgeboorterecht verkanseld, uit onverschilligheid. Uit wat in de Hebreeën brief staat blijkt dat hij er spijt van had. Hij zocht berouw, maar hij vond het niet (Hebreeën 12:16,17). Hij had er blijkbaar spijt van dat zijn eerstgeboorterecht was kwijt geraakt, maar hij erkende niet zijn schuld tegenover God. Hij weigerde om zijn zonden te belijden tegenover God. Wat God wil is schuldbelijdenis en als een mens dat doet dan vergeeft God. Dan vergeeft God altijd, dat staat zwart op wit in de bijbel: "*Indien wij onze zonden belijden, hij is getrouw en rechtvaardig, om ons de zonden te vergeven*" (1 Joh. 1:9). Dat weet je niet op grond van iets wat je voelt, dat weet je op grond van deze belofte. Als jij belijdt, dan vergeeft God.

De verloren zoon vond wel de weg terug tot zijn vader. Hij kwam tot zichzelf. "Wat doe ik hier bij de zwijnen, ik ga terug naar mijn vader." Maar let op, Hij kwam met schuldbelijdenis, Hij wist wel dat hij door zo weg te lopen tegen zijn Vader had gezondigd. "*En de zoon zeide tot hem: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, ik ben niet meer waard uw zoon te heten.*" (Lucas 15:21). Erken voor God dat je een zondaar bent, geef het toe tegenover God. En als je, je bewust bent van zonden in je leven, belijdt ze dan, noem ze tegenover God en zeg dat je fout bent geweest.

Het niet ingaan op de roepstem van de Heilige Geest is niet hetzelfde als de zonde tegen de Heilige Geest. De zonde tegen de Heilige Geest houdt in dat je tegen beter weten in van het werk van de Geest zegt dat dit het werk van de boze geesten is. Jezus zegt dit met het oog op de Joodse leiders. Die waren getuige geweest van vele wonderen van genezing en van vele bevrijdingen van bezeten mensen. Als ze eerlijk waren geweest dan hadden ze net als Nicodemus moeten toegeven dat Jezus van God kwam (Johannes 3:2). Maar tegen beter weten in weigerden zij dat en in plaats daarvan beweerden ze dat Jezus zijn wonderen en bevrijdingen deed door de duivel (Mattheus 9:32-34). Ze waren niet in de war, ze wisten wat ze deden. Jezus zei dat ze daarmee een bepaalde grens over waren gegaan. Voor iemand die dat doet, is er geen weg terug. Dat betekent niet dat ze nog terug wilden, dat wilden ze helemaal niet. God had hen vanwege die zonde overgegeven aan verharding. Als je bezorgd bent of je misschien deze zonde hebt gedaan, dan is dat een teken dat je nog niet verhard bent. Ook mensen die misleid door valse leer het werk van Gods Geest niet hebben herkend en in onwetendheid hebben gezegd dat het van de vijand is, hebben de zonde tegen de Heilige Geest niet gedaan.